

ANKARA ÇOCUK EĞİTİMEVİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:

2024/21

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 19/4/2024 tarih ve 2024/412 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	2
B. Kurum Personeli.....	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar	4
III. TESPİT GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	6
C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
D. Beslenme	8
E. Sağlık	8
F. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri	9
G. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler	11
H. Dış Dünya İle İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim.....	13
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	14
A. Değerlendirme.....	14
B. Tavsiyeler.....	14
1. İdareye Yönelik Tavsiyeler	14

- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 15'inci maddesi uyarınca; *“(1) Çocuk eğitimevleri; çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdümlere yerine getirildiği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda çocuk eğitimevlerine ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 31/8/2023 tarihlerinde Ankara Çocuk Eğitimevine¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., Uzman Psikolog ... ve Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum Müdürü ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Ön görüşmede OPCAT ve UÖM hakkında bilgi verilmiş ve Kurumumuzun 6701 sayılı Kanundan kaynaklanan yetki ve sorumlulukları Kurum İdaresine aktarılmıştır. Görüşmenin ardından Kurumda kalan çocuklarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve çocukların tutuldukları ortam gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen çocuklara; TIHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel olmaksızın gerçekleştirilmiştir.

8. Çocuklarla görüşmelerin tamamlanmasının ardından sağlık servisi, psiko-sosyal servis, manevi rehberlik servisi, kütüphane, atölyeler, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, yemekhane, ziyaretçi odaları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Yapılan incelemelerin ve ziyaretlerin ardından Kurum İdaresi ile son görüşme gerçekleştirilmiş ve ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, 9/1/2023 tarihli ve 2023/3 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık Makamının 24/8/2023 tarihli ve 25997 sayılı oluruna istinaden 31/8/2023 tarihinde, Ankara Çocuk Eğitimevine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

10. Ankara merkeze yaklaşık 35 kilometre uzaklıkta bulunan Kurum, suça sürüklenmiş çocukları² barındırmak, ıslah etmek ve topluma yeniden kazandırmak amacıyla 2012 yılında Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içinde faaliyete geçmiştir.

---

¹ Bundan sonra “Kurum” olarak ifade edilecektir.

² 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun Tanımlar başlıklı 3’üncü maddesine göre suça sürüklenen çocuk, “Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğu” tanımlamaktadır.

11. Toplam 40.000 metrekare alan üzerine kurulu olan Kurumda 25.000 metrekare kapalı alan, 15.000 metrekare açık alan bulunmaktadır. İki kat ve beş bloktan oluşan Kurumda suça sürüklenmiş çocukların barındırıldığı, her biri 16 metrekare olan 144 adet tek kişi kapasiteli oda ve 3 adet engelli odası olmak üzere toplam 147 oda bulunmaktadır.

12. Kurumda 6 atölye, 9 hobi odası, 5 derslik, 2 grup çalışma odası, 1 kütüphane, 1 etüt salonu, 1 konferans salonu, 2 el işi atölyesi, 1 manevi rehberlik dersliği, 1 sağlık birimi, 1 Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBIS) odası, 3 yumuşak oda, 3 televizyon salonu, 1 dinlenme odası, 1 yemekhane, 3 oyun salonu, 1 kapalı spor salonu, 1 açık futbol sahası, 2 açık basketbol ve voleybol sahası, 3 kişisel görüşme odası, 1 avukat görüşme odası, 2 aile görüşü odası, 1 kapalı görüş alanı ve 2 açık görüş alanı bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

13. Ziyaret tarihinde Merkezde 106 personel görev yapmaktadır. Merkezde görev yapan personelin ünvan bazında sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
İkinci Müdür	1
İdare Memuru	1
Bilgisayar İşletmeni	3
Cezaevi Kâtibi	2
Ambar Memuru	1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	73
Sosyal Çalışmacı	2
Psikolog	3
Öğretmen	4
Eğitim Uzmanı	1
Sağlık Memuru	2
Teknisyen	2

Hizmetli	2
Sürekli İşçi	4
TOPLAM	106

14. Söz konusu personelin 18'i kadın, 88'i erkek olup Kurum kayıtlarında 4'ünün ilköğretim, 20'sinin lise, 20'sinin ön lisans, 62'sinin ise lisans mezunu olduğu belirtilmektedir.

15. İnfaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları ikili vardiya sisteminde 08.00-20.00 ile 20.00-08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

16. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan görüşmede Kurum personelinin adaylık memur yetiştirme eğitimi kapsamında Grup Liderliği, Kabul İşlemleri, İş Sağlığı ve Güvenliği, İletişim, İnsan Hakları, İşkence ve Kötü Muamele Yasağına ilişkin eğitim aldığı ancak insan haklarına ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin düzenli bir eğitim programı almadığı öğrenilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

17. Ziyaret tarihinde Kurumda suça sürüklenmiş 41 çocuk bulunmakta olup 9'unun izinli³ olduğu öğrenilmiştir.

18. Kurumdaki suça sürüklenmiş çocukların tamamı erkektir. Bu çocuklar arasında 4 yabancı uyruklu⁴ çocuk bulunmaktadır.

19. Kurumdaki çocukların birinde zihinsel engel tanısı mevcuttur. Kronik rahatsızlığı olan çocuk bulunmamaktadır.

20. COVID-19 izninde olan çocuklara Kuruma dönmeleri için 15 Ağustos'a kadar süre verildiği, ziyaret tarihi itibarıyla 7 çocuğun Kuruma dönmeyerek firari duruma düştüğü öğrenilmiştir.

III. TESPİT GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

³ 5275 sayılı Kanun'un "Ödüllendirme" başlıklı 51'inci maddesine göre: "(n) Çocuk eğitimevinde kalan hükümlünün hafta sonunda bir gün, kurum idaresinin uygun gördüğü süre kadar, kurum dışına çıkmasına izin verilebilir." Ankara Çocuk Eğitimevi Müdürlüğü İç Yönergesi'nin "Hediye, Yardım ve Ödüllendirme Faaliyetleri" başlıklı 41'inci maddesine göre: "Hükümlü çocuklar 5275 sayılı kanunun Ödüllendirme başlıklı 51'inci maddesinin çocukları ilgilendiren fıkralarının tümüne tabidirler. (...) Ayrıca aile görüşü, ziyaret süresinin uzatılması, haftalık harcama miktarı artırımı, tek kişilik odalarda Tv bulundurma, takdir belgesi ve tavsiye mektubu, çocukların program ve etkinliklerine ailelerinin katılımı, izne gidemeyenlere özel izinle il sınırları içinde gündüz izni verilmesi, hafta sonu kurum dışına çıkma izni, kamuya ait gençlik kampı ve gençlik merkezlerine katılım şeklinde ödüllendirme yöntemleri uygulanabilir."

⁴ Yabancı uyruklu çocuklar Suriye vatandaşıdır.

A. Fiziksel Koşullar

21. Kurum 5 bloktan oluşmakta olup bunlardan 4'ünde suça sürüklenmiş çocukların odaları diğer blokta ise ortak alanlar bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin çocukların kaldığı odalarda yaptığı incelemede odaların 1 yaşam alanı ile 1 banyo ve tuvaletten oluştuğu görülmüştür.

22. Odaların tamamında karyola, yatak, nevresim takımı, yastık, battaniye, masa ve sandalye gibi temel eşyalar bulunmaktadır. İdare ile yapılan görüşmede çocuklara odaya yerleşmelerinin ardından nevresim takımı, yastık ve battaniyenin verildiği, ihtiyaç halinde ise ivedi olarak değiştirildiği ifade edilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiştir.

23. Her oda yeterince doğal ve yapay ışık ile havalandırmaya sahiptir. Ziyaret tarihinde odaların kapıları sabah 08.00'de açılıp akşam 23.00'de kapatılmaktadır. İdare ile yapılan görüşmede Kurumdaki infaz rejiminin açık ceza infaz kurumlarına benzer olduğu, bu nedenle çocukların neredeyse günün tamamında ortak yaşam alanlarına ve bahçeye çıkabildikleri öğrenilmiştir.

24. Kurumun ısıtılması, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanan doğalgaz ile çalışan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlanmaktadır. Çocuklar ile yapılan birebir görüşmelerde ısınmaya ilişkin bir sorun yaşanmadığı anlaşılmıştır.

25. İdare, Kurumda her çocuğa günlük 150 litre suyun verildiği, sıcak ve soğuk suya günün her saatinde ulaşılabilirdiği, engelli odalarında su kotasının bulunmadığı bilgisini paylaşmıştır. Çocuklar ile yapılan görüşmelerde suya erişim konusunda herhangi bir sorun yaşanmadığı bildirilmiştir. Heyet tarafından ziyaret sırasında yapılan kontrollerde odaların tamamında suların aktığı görülmüştür.

26. Ziyaret Heyetinin engelli odalarında yaptığı incelemede, bu odaların daha geniş ve ferah olduğu, diğer odalardaki eşyalarla aynı eşyalara sahip olduğu, odanın tuvaletinde ve banyosunda erişilebilirliği sağlamak adına tutamaçların bulunduğu ve engellilerin kullanımına elverişli geniş lavaboların tercih edildiği görülmüştür. Ayrıca, engelli odalarında acil durum butonu olduğu görülmüş olup söz konusu butonlar test edilmiş ve çalışır vaziyette olduğu anlaşılmıştır.

27. Her çocuğun kendi odasının temizliğinden sorumlu olduğu, bunun için çocuklara süpürge, faraş, paspas, çöp kutusu, fırça ve sabun gibi temizlik gereçlerinin ve malzemelerinin verildiği öğrenilmiştir. Odalarda yapılan incelemelerde de odaların genel olarak temiz olduğu

görülmüştür. Görevli personel, odasının temizliğini gerektiği gibi yapan çocuklara ödül olarak 2 hafta süre ile odasında kullanmak üzere televizyon verildiğini belirtmiştir.

28. Kurumda İşyurdu Müdürlüğüne bağlı iç ve dış kantin bulunmaktadır. Kantinde yapılan incelemede; ürün çeşitliliğinin ve fiyatların piyasa ile karşılaştırıldığında normal olduğu görülmüştür.

29. Kurumda kalan çocuklar çamaşırlarını katlarda bulunan çamaşır makinelerini ve kurutma makinelerini kullanarak yıkayıp kurutabilmektedir. Ayrıca Kurumda bir çamaşırhane de bulunmakta olup burada çocukların nevresimlerinin yıkandığı ve ütülendiği ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında çamaşırhanede yıkanıp ütülenmiş nevresimler görülmüştür.

30. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede katlarda yangın tüplerinin ve yangın söndürme hortumlarının bulunduğu, yangın tüplerinin bakımının yapılmış olduğu ve her yatakhane koridorunun sonunda yangın merdivenin olduğu görülmüştür.

31. Odaların bulunduğu katlar arasında ortak alanlar bulunmaktadır. Bu bölümde yer alan merdiven boşluklarının file ile kapatıldığı görülmüştür.

32. Kurumda 7/24 esasına göre kayıt yapan, harekete duyarlı ve gece görüş özelliğini haiz toplam 187 güvenlik kamerası bulunmakta olup kamera kayıtları 6 ay tutulmaktadır. İlgili personel ile yapılan görüşmede, elektrik kesintisi halinde Kurumda bulunan jeneratörün 2-3 saniye içinde devreye girdiği, dolayısıyla kameraların devamlı olarak çalıştığı öğrenilmiştir.

33. Güvenlik Kontrol Odası olarak ifade edilen ve kamera kayıtlarının takip edildiği oda Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiştir. Kamera kayıtlarının bir personel tarafından 7/24 esasına göre izlendiği; ayrıca Kurum Müdür ve Müdür Yardımcılarının da odalarından kamera kayıtlarını izleyebildikleri öğrenilmiştir. Ziyaret sırasında kamera kayıtları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli tutulduğu görülmüştür. Öte yandan, bir kameranın sinyal hatası verdiği görülmüş ve bu durum personele iletilmiştir. İlgili kamerada görülen teknik arızanın giderileceği ifade edilmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

34. İdare, Kuruma gelen çocukların üst aramalarının 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik kapsamında; sadece görevli kişiler tarafından duyarlı kapılardan ve X-Ray cihazından geçirilerek yapıldığını belirtmiştir. Çocuklarla gerçekleştirilen özel görüşmelerde bu hususlar teyit edilmiş ve herhangi bir olumsuz iddia ile karşılaşılmamıştır.

35. İdareyle yapılan görüşmede, ayda bir defa düzenli olarak genel arama yapıldığı ayrıca ihtiyaç duyulması halinde odalarda kısmi arama yapılabildiği öğrenilmiştir.

36. İdare, Kurumda tek kişilik oda sistemi uygulaması nedeniyle çocukların Kuruma ilk girişlerinden itibaren sürekli kalacakları odalara yerleştirildiklerini, bu bağlamda geçici oda uygulamasına ihtiyaç duyulmadığını ifade etmiştir.

37. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar genel olarak infaz ve koruma memurlarının kendilerine yönelik davranışlarından memnun olduklarını, infaz ve koruma memurlarının sorunlarını çözmekte kendilerine yardımcı olduklarını ifade etmiştir.

C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

38. İdare, Kurum içi dilekçelerin günlük olarak alınarak ilgili birimlere ulaştırıldığını, çocukların taleplerini günün her saatinde görevlilere iletebildiğini ve ilgili birimlerin çocuklar ile günlük görüşme sağladığı bilgisini vermiştir. Çocuklar, Ziyaret Heyeti ile yaptıkları görüşmelerde, şikâyet ve taleplerini günün her saatinde bildirebildiklerini, bu anlamda herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

39. İdare, sayımların sabah ve akşam olmak üzere günde 2 defa yapıldığını, sayımların mevsim şartlarına göre bazen ortak yaşam alanlarında ve oda içerisinde, bazen de Kurum bahçesinde yapıldığı bilgisini vermiş; görüşme yapılan çocuklar da söz konusu durumu teyit etmiştir.

40. COVID-19 izninin sona ermesiyle birlikte, 1/8/2023 tarihinden itibaren çocukların Kuruma dönmeye başladığı, ziyaret tarihi itibarıyla 12 çocuk hakkında 13 disiplin soruşturması yürütüldüğü ve söz konusu soruşturmalar neticesinde 8 çocuğa kapalı ceza infaz kurumuna iade cezası verildiği öğrenilmiştir. Bu cezalardan 7'sinin firardan, 1'inin ise kurum içinde çocuklar arasında yaşanan kavgadan⁵ kaynaklandığı anlaşılmıştır.

41. Kurumda son 1 yıl içinde çocuklar tarafından şikâyette bulunulan ve hakkında adli işlem yapılan herhangi bir personel bulunmamaktadır.

---

⁵ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Çocuk hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin cezaları" başlıklı 46'ncı maddesine göre: "(...) (8) Kapalı ceza infaz kurumuna iade: Çocuğun, eyleminin nitelik ve ağırlığına göre çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına, bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine altı ay, bu fıkrafta sayılan disiplin eylemlerinin ikinci veya daha fazla tekrarı hâlinde ise bir yıl süre ile iadesidir. (...) Kapalı ceza infaz kurumuna iadeyi gerektiren eylemler şunlardır: (...)a) Kurum içinde veya dışında başkasını neticesi sebebiyle ağırlanmış şekilde yaralamak ya da yaralayıcı, öldürücü her türlü âlet, silâh ve patlayıcı madde kullanmak suretiyle herhangi bir kimseyi yaralamaya teşebbüs etmek, yaralamak (...) d) Firara teşebbüs etmek veya firar etmek. (...)"

D. Beslenme

42. Kurumda yemekler günde 3 öğün olarak Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumunda pişirilerek getirilmektedir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde, çocukların genel olarak yemeklerden memnun olduğu gözlemlenmiştir. Ziyaret sırasında öğle yemeği Kurumda yenilmiş ve öğle yemeğinin lezzeti, kalitesi ve doyuruculuğu Ziyaret Heyeti tarafından yeterli bulunmuştur.

43. Hastalık ve benzeri nedenlerle farklı şekilde beslenme ihtiyacı olan çocuklar için diyetisyen tarafından diyet listesi hazırlandığı, bu listenin yemekleri hazırlayan Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiği öğrenilmiştir. Ziyaret tarihinde Kurumda özel beslenme ihtiyacı bulunan çocuk bulunmamaktadır.

44. Kurumda içme suyunun yemekhanede, ortak yaşam alanlarında ve çay ocağında bulunan su arıtma cihazları ile sağlandığı, ayrıca çocukların ve görevli personelin Kurum kantininden ambalajlı su satın alabildiği öğrenilmiştir.

E. Sağlık

45. Kurumdaki sağlık birimi; memur odası ve muayene odası olmak üzere birbirine bağlı 2 odadan oluşmakta olup memur odasında masa ve sandalye gibi araçlar ile sağlık dosyalarının tutulduğu dolaplar bulunmaktadır. Muayene odasında ise 1 adet sedye, 1 adet seperatör, 1 adet EKG cihazı, oksijen tüpleri, acil durum çantası, dolap, mini buzdolabı, sterilizasyon cihazı ve tartı gibi araçların olduğu görülmüştür.

46. Kurumun sağlık biriminde mesai saatlerinde 1 aile hekimi, 1 hemşire ve 2 sağlık personeli görev yapmaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilen aile hekiminin haftada 1 gün Kurumda bulunduğu öğrenilmiştir. Kurum İdaresi ayrıca çocuk psikiyatristi bir doktorun görevlendirilmesine ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir.

47. Sağlık biriminde görevli personel ile yapılan görüşmede, rahatsızlığı olan çocukların ilk muayenesinin birimde yapıldığı, ihtiyaç duyulması halinde çocukların Kampüs Devlet Hastanesine sevkini sağlandığı, hastaneye sevk edilen çocuklara görevli infaz ve koruma memurları ile sağlık memurlarının eşlik ettiği öğrenilmiştir.

48. Acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı ya da çocuğun Kampüs Devlet Hastanesi Acil Polikliniğe götürüldüğü, bu anlamda sağlık hizmetlerine erişim konusunda herhangi bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret tarihinde Kurumda kalan çocuklarla yapılan görüşmelerde çocuklar, sağlık birimine dilekçe ile başvurarak muayene

olabildiklerini, ilaçlarının zamanında temin edildiğini, Kurum hekiminin muayene ederken mahremiyete dikkat ettiğini ve herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

49. Nitekim sağlık biriminde yapılan incelemede COVID-19 izninin bittiği ve çocukların Kuruma dönmeye başladığı 1/8/2023 tarihinden ziyaret tarihine kadar geçen 1 aylık zaman diliminde toplam 50 çocuğun muayenesinin yapıldığı ya da hastaneye sevk edildiği görülmüştür.

50. Ziyaret tarihinde Kurumda kronik rahatsızlığı bulunan çocuk olmadığı, kronik rahatsızlığı bulunan çocuk olması halinde sağlık birimi tarafından takip edildikleri, kontrol tarihlerinde ilgili branşlara sevklerinin yapıldığı ve ilaçlarının temin edildiği öğrenilmiştir.

51. Ziyaret Heyetinin sağlık biriminde yaptığı incelemede, Kurumda ilaç kullanan çocuklara ait ilaç dolaplarının olduğu ve insülin gibi soğuk ortamda saklanması gereken ilaçların mini buzdolabında tutulduğu görülmüştür. İnceleme sırasında sağlık personeli ile yapılan görüşmede, ilaç kullanan çocukların reçetelerinde uygun görülen dozda ilacı görevli sağlık memurunun nezaretinde imza karşılığında kullandığı ifade edilmiştir. Çocukların imza karşılığında ilaçlarını kullandıkları dosyalarında görülmüştür. Benzer şekilde sağlık hizmeti talebine ilişkin dilekçelerin düzenli olarak arşivlendiği ve yapılan muayene işlemlerinin muayene kayıt defterlerine günlük olarak işlendiği görülmüştür.

F. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri

52. Psiko-sosyal serviste; 1 psikolog, 2 sosyal çalışmacı, 4'ü grup lideri olmak üzere 5 infaz ve koruma memuru bulunmaktadır. Servis personeli 08.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

53. Servis bünyesinde görevli her uzmanın kendine ait bireysel görüşme odası ve 2 grup çalışma odası bulunmaktadır.

54. Psiko-sosyal servisin çalışmalarına ilişkin servis personeli ile yapılan görüşmede, çocukların Kuruma girişlerinin yapılmasının ardından "kurum kabul, psiko-sosyal ve ruhsal durum" formlarının doldurularak (bunlardan ilki Araştırma Değerlendirme Formu [ARDEF]⁶)

---

⁶ Hükümlü ve tutuklulara, ceza infaz kurumlarına kabul aşamasında psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurulmaktadır. Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) 3 Aşamadan oluşmakta, öncelikle Kurum Kabul biriminde görevli eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından "ARDEF- Kurum Kabul Formu" doldurulmakta, sonra Psiko-Sosyal Yardım Servisinde görevli ve eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından "ARDEF- Psiko-Sosyal Memur" formu doldurulmakta, son olarak da Psiko-Sosyal Yardım Servisinde görevli Psikolog ve/veya Sosyal Çalışmacı tarafından "Psiko-Sosyal Uzman Formu" doldurularak hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmekte ve sonucunda her hükümlü tutuklu için bireyselleştirilmiş psiko-sosyal destek ve

“ARDIÇ⁷” adındaki ihtiyaç-risk analiz programı çerçevesinde; tutulmakta olan her bir çocuk için bireyselleştirilmiş iyileştirme programları oluşturulduğu ve söz konusu programların 6 ayda bir düzenli olarak gözden geçirildiği ve yeniden planlandığı bilgisi verilmiştir.

55. ARDEF ve ön görüşme sonucunda servis uzmanları tarafından yapılan değerlendirmelere göre çocukların içinde buldukları sosyo-ekonomik ve psikolojik durumların tespit edildiği ve ortaya çıkan ihtiyaç ve risk analizi sonucunda öfke kontrolü, kişilik gelişimi, güvenli davranış ve bağımlılık grup çalışmalarına yönlendirildiği ifade edilmiştir. Ziyaret tarihi itibarıyla çocukların COVID-19 izninden yeni dönmeye başladıkları, dolayısıyla tüm bu çalışmaların yeni yürütülmeye başladığı anlaşılmıştır.

56. Kurumda kalan çocukların dilediği zaman psiko-sosyal serviste görevli uzmanlarla görüşebildikleri, çocukların genellikle kişisel, ailevi, maddi veya kurumsal sorunlar nedeniyle görüşme talep ettikleri, bunun yanı sıra bazı çocukların bir yetişkinle sohbet etmek isteğiyle de bireysel görüşme talep edebildiği öğrenilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde de çocukların diledikleri zaman psiko-sosyal serviste görevli uzmanlarla görüşebildikleri ve yaklaşımlarından memnun oldukları görülmüştür.

57. Psiko-sosyal serviste görevli uzmanların Kurumdaki temel görev alanlarından birinin kriz durumundaki çocuklara müdahale olduğu öğrenilmiştir. Yapılan görüşmelerde Kurumda kalan çocukların kendilerine hafif düzeyde zarar verme boyutunda kriz geçirebildikleri, bu durumda çocuğun sakinleşmesine öncelik verildiği, sakinleşmesinin ardından bireysel görüşme yapıldığı ve gerekli görülmesi durumunda sağlık birimiyle koordineli olarak psikiyatriye sevkinin sağlandığı öğrenilmiştir. Ancak çocukların özel izinle ailelerinin yanına gidebildiği⁸ ve diledikleri zaman telefon aracılığıyla dış dünya ile iletişim kurabildikleri, dolayısıyla bu tip kriz durumlarının çok nadir yaşandığı belirtilmiştir.

58. Psiko-sosyal serviste görevli uzmanların bağımlılık sorunu olan çocuklarla bağımlılıktan kurtulma sürecinde karşılaşılması muhtemel sıkıntılar hakkında görüşmeler yaptığı, bu süreçte kendisine yardımcı olabilecek kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi verdiği bildirilmiştir. Öte yandan, çocuk eğitimevlerine tutukluluk sürecini kapalı ceza infaz

---

müdahale programı hazırlanmaktadır. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir.

(<https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yardm-programi> ; E.T: 1/9/2023)

⁷ Ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma kazandırılması için çalışan personelin psiko-sosyal ve yönetim becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen bir hizmet içi eğitim programıdır. Ardıç Programı, 2 alt program ve 10 eğitim modülü ve eklerinden oluşmaktadır. (<https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/ardic-programi> ; E.T: 1/9/2023)

⁸ 5275 sayılı Kanun'un “Ödüllendirme” başlıklı 51’inci maddesine göre: “n) Çocuk eğitimevinde kalan hükümlünün hafta sonunda bir gün, kurum idaresinin uygun gördüğü süre kadar, kurum dışına çıkmasına izin verilebilir.”

kurumunda geçirmiş ve hakkında hüküm verilmiş çocuklar geldiği için madde etkisinde olan ya da yoksunluk belirtileri ağır olan çocukların gelmediği, çocukların bu süreci genellikle kapalı ceza infaz kurumlarında atlattığı vurgulanmıştır.

59. Madde bağımlılığından kurtulamamış bir çocuğun Kuruma gelmesi halinde, mahkeme kararı ile tedavi görmesine karar verilmiş çocukların AMATEM'e sevkinin gerçekleştirildiği ve bu çocukların takibinin sağlık servisi ile iş birliği içerisinde yapıldığı ifade edilmiştir. Mahkeme kararı doğrultusunda tedavisi tamamlanan çocukların ise serviste görevli uzmanlarca düzenli olarak takip edildikleri ve yapılan görüşmelerin raporlaştırıldığı belirtilmiştir.

60. Maddi durumu yetersiz olan ve yaşamını idame ettirmeye yönelik temel ihtiyaçlarını karşılayacak imkânı olmayan çocukların ihtiyaçlarının Kurumun genel bütçesinden ya da Kuruma verilen bağışlardan karşılanması hususunda psiko-sosyal servisin çalışmalar yürüttüğü ve bu çalışmalar sonucunda mahpuslara verilen yardımların tutanak ile kayıt altına alındığı görülmüştür.

61. İntihar etme veya kendine zarar verme riski bulunan çocukların tespit edilmesinin ardından durumlarının rutin görüşmeler ile takip edildiği, bu süreçte psiko-sosyal servisin, sağlık biriminin ve başmemurluğun koordineli bir biçimde çocuğun günlük yaşantısının takibini yaptığı ifade edilmiştir.

G. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler

62. Kurumda kalan çocuklar kurumda bulunan spor alanlarını görevli memur nezaretinde günlük olarak kullanabilmektedir. Söz konusu alanlar Ziyaret Heyeti tarafından ziyaret edilmiş ve kullanıma uygun oldukları görülmüştür.

63. Kurumda çocukların kullanımına ayrılmış ortak alanlarda bilardo, masa tenisi, langırt gibi oyunlar ile televizyonlar bulunmakta olup bu televizyonlarda 28 televizyon kanalının mevcut olduğu anlaşılmıştır. Heyet tarafından yapılan incelemede kanal çeşitliliğinin olduğu ve televizyonların sorunsuz biçimde çalıştığı görülmüştür. Ortak alanların çocukların talebi ve grup liderlerinin oluru ile günün her saatinde kullanılabildiği öğrenilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde de bu husus teyit edilmiştir.

64. Kurumda eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü blokta 2 şark köşesi odası ve oyun konsolu salonları bulunmakta olup çocukların bu alanları günün her saatinde kullanabildiği öğrenilmiştir.

65. Kurum kütüphanesi hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında faaliyet göstermektedir. Kütüphane kitap listesi incelenmiş olup kütüphanede 5175 yayın olduğu görülmüştür. Ayrıca çocukların talep etmesi halinde Sincan Adalet Halk Kütüphanesinde bulunan yayınlardan da faydalanabildiği anlaşılmıştır.

66. Çocukların Kurum kütüphanesinden dilediği zaman dilediği kadar kitabı temin ederek odalarında, kütüphanede ya da ortak alanlarda okuyabildiği belirtilmiştir. Bu çerçevede Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede COVID-19 izninin sona erdiği ve çocukların Kuruma dönmeye başladığı 1/8/2023 tarihinden ziyaret tarihine kadar geçen zaman zarfında 8 çocuğun 12 yayından faydalandığı görülmüştür.

67. Kurumda kalan çocukların sayısı 29/11/2023 tarihi itibarıyla 98'e çıkmış olup bu çocuklardan 2'si 1. kademe okuma yazma kursuna, 32'si açık öğretim ortaokuluna, 18'i açık öğretim lisesine, 1'i açık öğretim üniversitesine, 16'sı Sincan Adalet Çok Programlı Anadolu Lisesine devam etmektedir.

68. Aktif olarak eğitimine devam eden çocukların ihtiyaç duyduğu kitapların açık öğretim bürolarından temin edilerek ücretsiz olarak kendilerine teslim edildiği öğrenilmiştir.

69. Kurumun eğitim-öğretim servisinde 3 öğretmen, 1 büro personeli, 1 kütüphane memuru ve 1 eğitim birimi personeli bulunmakta olup söz konusu personel hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

70. Eğitim-öğretim servisinde görevli personel ile yapılan görüşmede Ekim 2023 tarihi itibarıyla Sincan Halk Eğitim Müdürlüğü aracılığıyla okuma-yazma, saç-sakal kesimi, ahşap şekillendirme, bilgisayar işletmenliği, terzi ve halk oyunları kurslarının başlatıldığı, bahçe bakımı ve pastacılık kurslarının da başlatılacağı ifade edilmiştir.

71. Kurumun işyurduna ait berber, terzi, sebze ve meyve ile fotoğraf atölyeleri bulunmakta olup berber atölyesinde Halk Eğitim Merkezinden gelen öğreticilerin Kurumda kalan çocuklara eğitim verdiği, terzi atölyesinde çocukların kıyafet tadilatı ve nevesim dikimi gibi mesleki eğitim faaliyetinin yürütüldüğü, sebze ve meyve atölyesinde ekim ve dikim eğitiminin verildiği, fotoğraf atölyesinin ise çocukların talep etmeleri halinde mesai saatleri içinde kullanılabildiği öğrenilmiştir.

72. Ayrıca Kurum İdaresi, Sincan Kampüsünde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki Eğitim Merkezi aracılığıyla çocukların Sincan Organize Sanayi Bölgesinde asgari ücretin 2/3'ü karşılığında staj yaptıklarını belirtmiştir.⁹

---

⁹ 19/6/1986 tarihli ve 19139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun "Ücret ve Sosyal Güvenlik" başlıklı 25'inci maddesine göre: "Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu

73. Eğitim-öğretim servisinde görevli personel ile yapılan görüşmelerde çocukların toplumla yeniden bütünleşebilmesi amacıyla Kurum içinde ve dışında sosyal ve kültürel faaliyetler yürütüldüğü, bu çerçevede müzelere, sergi salonlarına, ilde bulunan tarihi mekânlara geziler düzenlendiği, huzurevi ziyaretlerinin yapıldığı, tiyatro, futbol ve basketbol etkinliklerine katılım sağlandığı öğrenilmiştir. Kurum içinde ise çeşitli konularda konferansların verildiği, bilgi ve münazara yarışmalarının düzenlendiği, film ve belgesel gösterimlerinin yapıldığı, futbol, basketbol, satranç ve masa tenisi turnuvalarının düzenlendiği ifade edilmiştir. Ayrıca, Kurum içinde doğum günü, kahvaltı ve piknik organizasyonları düzenlenerek çocukların kaynaşmasının amaçlandığı vurgulanmıştır. Çocuklarla yapılan görüşmelerde bu hususlar teyit edilmiş, örneğin ziyaret tarihinden önceki gün 30 Ağustos Zafer Bayramı'na ilişkin bir etkinlik düzenlendiğini belirtmişlerdir. Yine her cuma günü konferans salonunda “Değerler Eğitimi” çerçevesinde belirlenen bir filmin izlendiğini bildirmişlerdir.

H. Dış Dünya İle İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

74. Kurumda 13 adet ankesörlü telefon ve ortak yaşam alanlarında Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) projesi kapsamında 15 adet görüntülü görüşme kabini bulunmaktadır. Telefonla görüşmelerin mevzuat çerçevesinde 08.00-23.00 saatleri arasında yapıldığı, görüntülü görüşme uygulamasının ise ziyaret tarihi itibarıyla henüz başlamadığı öğrenilmiştir.

75. Kurum infaz rejimi bakımından açık ceza infaz kurumuna benzer olduğu için görüşmeler açık görüş alanında yapılmakta olup toplam 3 açık görüş alanı bulunmaktadır. Bu alanlardan 2'si sıcak havalarda kullanılmak üzere açık ziyaret alanı olup 1'i ise soğuk havalarda kullanılmak üzere kapalı ziyaret alanıdır. İdare ile yapılan görüşmede her alanda 8 kişinin oturabildiği 8 adet kamelyanın bulunduğu, bu alanlarda çocukların her hafta pazar günü 09.00-16.00 saatleri arasında bir saatten az, üç saatten fazla olmamak kaydıyla yakınlarıyla görüşebildiği öğrenilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde genel olarak görüşmelere ilişkin bir sorun tespit edilememiştir.

ücretlerdeki artışlar, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuzundan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde onbeşinden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde otuzundan, kalfalık yeterliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12'nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden aşığı ücret ödenemez.” Ankara Çocuk Eğitimevi Müdürlüğü İç Yönergesi'nin “Eğitimin Temel İlkeleri” başlıklı 32'nci maddesine göre: “(...) Hükümlüler mesleki eğitim kapsamında uygulama (staj) eğitimlerini bir iş yerinde yaparlar, Milli Eğitim Bakanlığının ilgili mevzuatları çerçevesinde ücret alırlar ve mesleki eğitimlerini sürdürürler.”

76. İdare Kurumunda kalan çocukların ailelerinin genelde şehir dışında ve düşük sosyo-ekonomik yapıya sahip aileler olduğunu, bu nedenle hafta sonu açık görüşe gelebilen aile sayısının sınırlı olduğunu, bu durumu telafi etmek için aileleri telefonla arayarak çocuklarla görüştüklerini belirtmiştir. Ayrıca Türk Kızılay'ı ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol kapsamında ekonomik sorunlar nedeniyle ailesi ziyarete gelemeyen veya ailesini ziyarete gidemeyen çocuklara ve ailelerine maddi yardım yapıldığı ifade edilmiştir.

77. Çocuklar yılda 4 defa özel izinle ailelerini ziyarete gidebilmektedir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde bu hususa değinilmiş, özel izin kullanarak ailelerini ziyaret edebildiklerini teyit etmişlerdir.

78. Kurumda 1 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Çocuklar, avukat görüşme odasında avukatları ile görüştiklerini, bu konuda herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadıklarını beyan etmişlerdir. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüşme odasında yapılan incelemede, odalarda kamera olmadığı ve kurumda kalan çocuklar ile avukatın konuşmasının duyulamayacağı gözlemlenmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

79. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, çocuklarla izole görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyetimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. İdareye Yönelik Tavsiyeler

80. Arızalı kameranın tamir edilerek çalışır vaziyete getirilmesi,

81. Başta infaz ve koruma memurları olmak üzere personele insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağı üzerine eğitim verilmesi¹⁰,

hususları tavsiye edilmektedir.

---

¹⁰ “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur.” Bkz. CPT, 11. Genel Rapor, CPT/Inf(2001)16, para. 26.